Ɵəner byriin proliitaarinar negedegtii!   Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin YNEN

BK (b) namiin B-M. moƶkom ba B-M. resp. TK bolon yiledb. eblelin B-M. zəbləliin əmenəəs edər byri niitelegdene. IX ƶilde garça baina.

1932 onii Ijyyli 28 edər

№ 174 (727)

Zakika yne:
Sara byriin 1 təkərig. Alƶan gaƶaruudta 1 tək. 30 mən. Gadaada ulasta—1 tək. 50 mən.
Dugaar neƶeediin yne 5 məngə

„B-M. Ynenii" koroonii aadris: Верхнеудинск, Центросоюзная 29 С тел. № 8-23, каб. ред. № 361.

Namiin baiguulalta

Kədəənii namiin emkiiin byke kyçiigi, urgaciigi geegdyyleke jaʙadaltai temecekiin tələə daiçalaka

Nam, komsomooliin kyçiigi zəʙəər kuʙaaƶa, neʙtergeliin kədəlməriiigi ərgəneer taʙika

Kədəə aƶaliigi uragça debƶyylen tabika jabadal bol byke namiin emkiiin urida təbiin komiteedeer tabisan aƶa akuin ba ulas təriin kariuucalgatai zorilgo mən. Enyynii çukala bolko negen zorilgo bol, əbəsə tariaanii kuriaalgiin kampaaniiigi kurdabçalan jabuulaka kereg bolno.

Ɵngərəsən ƶiliin kuriaalgiin kampaanida tokiooldoson alduu dutuu bol zarim aimaguudta tuiliin jike kemƶeenii urgaciin yriigi geeke jabadaluud uçarasaniigi kədəənii namiin emkiiin komuniista komsomoolçuud byrin medeke josotoi.

Ɵbəsə tariaanii kuriaalgiin kədəlməriiigi sainaar jabuulakiin tələə tariaa beledkeliin kampaanida ba kabariin ţarilgiin yjede zarim aimaguudta namiin—niitiin kədəlməriin dunda tokiooldoson alduu dutuugi zasaka uçartai baina.

Kədəənii namiin yyr komiteediin zorilgo—nam komsomooliin kyçiigi yiledberiiin yndesen salbarinuudta zəbəər tabiƶa, tariaabeledkel, kolkoosiin naimaa, kuriaalga tukai gargasan nam ba zasagiin gaƶariin syylçiin togtoomƶonuudiigi tooriuulan nebtergeliin kədəlməriiigi olon niitiin dunda ərgəneer jabuulaka uçartai baina.

Namiin emki bol, **kolkoos bykenii baidal, tyynii brigaadiin kədəlməriiigi neged nege ygei saitar medeƶe, kolkoosniguudtai amidui baricaa bekidkeƶe, tedenii erilge ba tamiriigi saitar medeƶe kədəlmərilƶə baisan gaƶartani şuud kətəlbərilekə josotoi.**

Kolkoosiin geşyydees tasaraƶa, kolkoosiin aƶa akuin baidaliigi ba geşyydiin aşag erilge ba keregseliigi meden ygei kətəlbərilekə bol, namiin şugamiigi zabkaruulaƶa. koosoor zakiraka baidalda orokoni damƶag ygei baina şuu.

Kolkoosiin gaşyydtei nigta barildalga zokiooƶo, urida jabaƶa baisan kolkoosniguud ba sain gabşagaiçuudiigi medeƶe kətəlbərilƶə, kətəlbərilebəl, kəţəənii namiin emkinuud bol əəsədiingəə tooriuulan kolkoosiin şudargaçuudiigi emkidkeƶe çadana. Kolkoosiin şudargaçuud deere tulgalaƶa ulas təriin ba aƶa akuin eldeb kampaaninuudiigi kurdanaar jabuulƶa, damƶag ygei çadana. **Kolkoosiin şudargaçuudiigi emkidkeke jabadal—namiin—niitiin kədəlməriin gol kubi bolko tula, kədəənii namiin emkinyydiin çukala zorilgo mən.**

Manai Buriaadmongoliin namiin emki dotoroo **yiledberi deere nam komsomooliin kyçiigi zəbəər tabika tukai** gargasan BK(b) N-iin TK-iin main 15-iin togtooliigi bodoto deere bejelyylen gyicedkeke jabadalda juuç byteegee ygei baisan kolkoosuud ba namiin yyryyd neleed bii aƶai.

Ɵbəsə tariaanii kuriaalgiin yriigi geegdyylel ygeigeer abka jabadal bol, gancakan maşiina zebseg ba mori unalga sainţai gaƶarta baikaç bişe, namiin syyliin togtooluudiigi kamtiin aƶaltan ygeitei dundaçadaltan əmçiin aƶaltanii dunda nebteryylesen deerees dulduidaka baina. Kolkoosçon bykende əbəsə tariaanii kuriaalgiin kədəlməriiigi kurdan çuumgaigaar jabuulaƶa, sainaar kuriaaka jabadal bol olƶo aşagiigi ulam jikedkeke ba kolkoosçonii baidal saiƶaraka ba kolkoosuud bykeƶeke uçariigi saitar nebtergen oilguulaka josotoi baina.

Ɵbəsə tariaanii kuriaalgiin kədəlməritei daşaramduulan **sərilgə, tariaa cokilgo tariaa gemteeke jadadaltai temeceke, tariaa kadagalalga, aƶalta ədəriin josoor avaanca əgəkə** jabadaluudiigi todorkoi tanilcuulaƶa nebtergeke josotoi.

Kuriaalgiin kədəlməri ba tariaa beledkeliin kədəlməriiigi jabuulakada angiiin daisan ba kolkoosuudta şurgaƶa oroson angiiin daisan etegeed ali bykii arga səbəgçə eriƶe, saad tataka bujuu tasalduulakiigi ermelƶekeni labtai tula, tyyniigi kamka cokiƶo, niudarganii nələəniigi ilan daraka uçartai. Kolkoosçonii urida jabagçad ba kolkoosiin şudargaçuud deere tulgalaƶa çadabal enyyniigi erçimtei jabuulaƶa çadagdana.

Enyynii kamta, kədəənii komuniistanuud ba komsomoolçuudiin yzel surtaliin ba ulas təriin zergiigi debƶyyleƶe jabuulakiin uçaraa, zunii cagiin kədəlməriiin erkede zokilduulan ulas təriin erkede zokilduulan ulas təriin unşalgiigi kədəlmərilƶə baisan gaƶartani kangaƶa, urasaƶa baigaa ulas təriin bodolgotoi tanilcaka dəkerig, nege ədəriin surguuli, sonin biçegiin unşalga zergiigi ərgəneer jabuulaƶa, nam baƶasagiin togtooluudtai tanilcabal tonç çukala baina.

Yzel surtaliin daiçalakii çadabariigi ergeƶe, nam komsomooliin kyçiigi zəbəər tabiƶa, baruun „zyynii" oportuniis josonii jabuulganuudtai kair nair ygei temeceƶe, namiin emki bol kuriaalgiin kampaaniiin froonto deere şine şine ilaltanuudiigi barika josotoi.

Ɵbəsə tariaanii kuriaalgiin kədəlməriin tabika jabadaluudiigi əbəsə tariaanii kuriaalgatai nigţa kolbuulan zokioon baiguulaƶa çadagdaa ygei baina.

Iime uçaraas Selengiin aikoom bol, əbəsəkuriaalgiin kədəlməridə namiin yyryydiigi operatiirnoor kətələƶə, namiin dundiin niitiin kədəlməriiigi saiƶaruulan tabika uçarţai baina.

Jan-Ƶam.

Aga

Agiin aimag bol ijyyliiin 5-aas əbəsəkuriaalgada oroko gesen aad, gancala Urtiin somoos busad duuldaa ygei baina.

Mən, zarim kolkoosuud bol ijyyliiin 10-11 ees əbəsəndə oroƶo baina.

Namiin yyryyd bol niitiin dundaki kədəlməriiigi şinedken baiguulaƶa gyiced amƶaa ygei bolko tula əbəsəkuriaalgiin kədəlməritei kolbuulan şinedken baiguulaka josotoi.

Dələtə.

Gyicedkesenee çalgaka josotoi.

Deede-Yde. Tarbagatain ţosoknii namii yyriin kariaada 990 ərkətə bəgəəd, tyynii 65% kolkoosto kamtarsan baina. Tus yyr bol 5 bodoto ba 11 orologço geşyydţei baina. Tedenees kolkoosiin yiledberide cag yrgelƶe 10 kyn aƶal kiiƶe baina. Tede bol kolkoosiin brigaada ba əmçiin seekteriin tasaguudtai namiin ba gryypiigi emkidkegçe zerge kədəlməri jabuuladag baina.

„Staalin" ba **„Ulaan tujaan"** geƶe jikeken arteelyydiin dergede namiin gryype emkidkegdəsen baina.

Tiingeƶe, nam ba komsomooliin kyçiigi tuskailan kubaaƶa yiledberiiin yndesen salbarinuudţa zokoon tabisan bolbosoroliin kədəlməriiigi saiƶaruulan ţabisanii zabşaanda tuş suurin deere jabuulagdaƶa baigaa ulas təriin ba aƶa akuin kampaaninuud bol uragçataigaar gyicedkegdeƶe baiba.

Enyyntei kamta, zarim komuniistanariin udaridalgaar əmçiin seektriin tasaguudta bygsiiriin brigaada emkidkeƶe ulaan partizaan ba şudargaçuudiigi kabaaduulasan baina.

Gadana, tarilgiin yjede ulaan kara cambar, melekein oordin, orgoozon tug, ulaan ţug zergenyydeer şagnaka meteer olon niitiin ankaraliigi tataka kədəlmərinyyd jabuulagdaƶa, nebtergeliin povoosko jabnulaka ba tukai kuudasa, kariin sonin gargaka meteer niitiin bolbosoroliin kədəlməri jabuulagdasan baina.

Gebeç, namiin yyriin zygees yiledberiiin daabarinuudiigi gyicedkeƶe baisaniigi şalgan baicaaka jabadal tonç dutagdalţai baisan. Yiledberiiin kədəlməridə ekeneryydiigi bagaar kanduulasan baina. Mən namiin gryypenyyd bol kədəlməriəə gyiced tabiƶa çadaa ygei baina.

Dutuu dundaa buşuu zasaka. Ɵkəsə tariaanii kuriaalgiin kampaanidat namiin kədəlməriiigi daialakai josoor zokioon baiguulaka josotoi,

Z.

Namii-niitiin dundiin kədəlməriiigi kuriaalgiin kədəlməritei kolʙoko.

Selenge.

Ɵbəsəkuriaalgiin kampaanida kurdabçalan oroko jabadal bol, socaliis maliin tezeeliin baaziigi baiguulaka jabadalligi kurdadkan tabika kereg mən bolboç, manai Selengiin aimagiin namiin zarim yyryyd bol, enyyn ţukai əərəə bytəkiin tələbəər kandaƶa baisan yzegdelyyd tokiooldoşoor baina.

Jərəəgiin somonii **„Ulaan jərəə"** arteeliin dunda **„cag erte əbəsən nilka"** geƶe koişoo tatalcaka „teoori" gargaƶa baina. Basa, plemkoos „jərəə" cabçalanaa ceberlee ygei ba **„Ulaan ceceg"** arteel əbəsəkuriaalgada belekee ygei suusaar baikada, namiin yyriin zygees oportuniis josonii „teoorido" eris cokico əgçə, namiin dundiin kədəlmriiigi saiƶar-

Buriaad ulasiin byke aimaguudta maliin kooliigi silooszaruulka jabadaliigi daiçalkii zamda tabika

Mukar-Şiberiin aimagţa, siloosiin tezeeliin çanariigi tookogyi jabadal garsan ba aimagiin emki baiguulganuud, siilosiig jamarç nebterelgiin kədəlməri jabuulsangyi şuu. Tiin kamag rajoonuudiigi şalgaƶa siilosiin kədəlməriiigi ali zerge jabuulsanii gol byridkelyyd bol, yndesendee dooro biçesen janzatai: əbəsə kooliigi siilosloko kədəlməriiigi rajoon tooton kozomdoƶo jabuulsan, bujuu Aavgustiin syyleer sentiaabriin ekieer jabuulba. Siilosiin baiguulgiigi kiikedee gol zaabariigi barimtalan ygeigeer kaişa kereg kiisen uçaruud ali olon baiƶai. Mən siilosloson nogoogoo saitar kerçeƶe ƶiƶelen ygeigeer, koorondoni əni udaan bolƶo kadagalsan ba deeresəni saitar kuçaƶa bekilesen ygeigeer kiisen faakţanuud baina. Kamag durasasan dutuu zyilyyd bol, siilosiin çanariigi 20-aas 100% kyrtele muuduulƶa şimiigiini sarniuulsan baina.

Siilosiin barilgiigi saitar naribçalƶa kamag teeknigyydiini barimtalan jabuulsan baibal, siilosolosoп əbəsəniini çanar ton sain, ba malda şimetei baidagani ilerkei kereg bize.

Bookonii aimagta 23 keseg siilosoloson əbəsənii çanariigi şalgasan bəgəəd, enyynees 4 keseg siilosoni bygedeeree 100 kubi gutasan baiba. Deede-Ydiin aimagta 23 siilosiigi ba 3 tranşeegi şalgaka 4 keseg siilosoni mən cəm gutasan baiƶai.

1931 onii niuurdaki, tezeeliin siiloslogo bol, enyyn ţuşaa beledkegdesen kədəlməriçənii ba mən agronoom teeknigiin zygees tusalamƶa ygeigeer jabasan tula, iime bolkoni ilete bize. Siilosiin kədəlməriigi kətəlbərilekə kaadranuudiigi beledkeke təsəb bol zəbkən 70% gyicedkegdesen bəgəəd, 500 kynii beledkeƶe gargakiin orondo 291 kynii beledkesen şuu.

Mən 1930 onii kampaaniiin dutuu dunda uçaruudiigi saitar byridkeƶe ene dutuunuudiigi 1931 ondo zasaka usadkakiin kemƶeenyyd ton sulakanaar jabuulagdasan baina.

Siilosiin kampaaniiin kədəlməri bol, Ijyyli aavguusra saranuudţa jabuulagdaƶa, juuç bolson aavgusţiin korindo gyicedkegdesen baika jumaa. Ene kugacaa dotor, siilosloko nogoo əbəsiigi gyiced baledken abça nidonon ƶiliinkitei adali oroitoko kereg ene ƶilde ugtalan baikagyin tələə çukala oroldoko keregtei. Mən nogoogi siilosloƶo baika zuura unƶagairuulan cagiigi udaaruulƶa bolkogyi bəgəəd, karin ene bol, siilosiin əbəsiigi gutaakiin çukala nəkəcəl mən bize. Basa, siilosiin barilgiigi barika zuura, kamag enyynii gurim zaabariigi sakiƶa naribçalaka keregtei. Manai kolkoozuud sovkoosuud bol, nidonon ƶiliin alduugi dabtaka ygein tələə ba maluudta çanar saintai kooltoi baikiin tələə ene ƶilde kədəlməriəə jabuulkadaa siilosiin çanariigi saiƶaruulka zorilgo tabiƶa əngərəgənə bize geƶe naidagdakaas gadana cukala duradkal bolgon kelegdeke baina.

Ɵbəsə kuriaalgada—aƶalaa zəbəər emkidkeke

Deede-Ydiin aimagiin Ibolgiin somonii „Kominteerne" geƶe kədəə aƶaliin komuuna bolbol odoo ƶiliin əbəsə kuriaalgiin kampaanida ijyyliin 16 nii ədərəəs ekilƶe orson baina. Tus komuuna bol mənəə ƶiliin əbəsənii kuriaalgaar kamta 850 gaa cabçaka təsəbtei

Mənəə yjede, əbəsə kuriaalga deere kedii maşiina, kedii kyn kədəlƶə bainab gebel: 24 əbəs cabçaka maşiina, 35 kədəlməriçən ba 10 morin tarmuul bolno. Təsəbiin josoor bol əbəsə kuriaalgada kamta 86 kyn 43—43-aas ţasarƶa kojor brigaada kədələkə josotoi baisan aadla mənəə kojor brigaadadani kamta 35 kyn geke juu №1 brigaadada 22 kyn №2 brigaadada 13 kyn kədəlƶə baina.

Ɵbəsə cabçalgiin ba kuriaalgiin aƶaliin noormiigi dab deere kyn byken gyicedkeƶe baina, Mənəə yjede, 100 garan gaa cabçasan bəgəəd boroo kura orson uçaraas jikeken saad bolƶo, tyynees 15 gaa kuriaaƶa 200 bukal somoson baina.

Ɵbəsə kuriaalgiin təsədiin josoor bol tus kədəlməriigi ijyyliin 23-aas Aavgustiin 15 kyrtel 23 kənogiin bolƶor doţor gyicedkeke josotoi baisan bolboç mənəə kədəlƶə baigaa kədəlməriiin baidal deerees baicaagaad yzebel jaabaç çadagdaka ygei baina. Uçarani, kədəlməriçəd ton əcəəkən baina.

Kədəlməriçədiini kaana geiceb gebel: nileed oloniini ebeçen ba zarimani gutal kabcasa ygei bide geed gertee suuƶa baikaas gadana, 1—2 nasatai bolson kyykedtei samagaduud jaaslida əgədəg ygei, tyynee sakiaad gertee suuƶa baika jym. Basa, aƶal kədəlmərəə emkidkeƶe çadaa ədii baisan uçaraas kədəlməriçəd bol gyiced daabari aban ygei kojor kynii kədəlkə gaƶarta gurban kyn kədəlƶə baika geke metiin uçaruud ali olon yzegdəƶe baina.

Jaaslida kyykedee əgçə, sainaar kəmyyzyylke ba əəsədəə aƶal kədəlmərdə kabaadaka tukai ekeneriin dunda oilguulka kədəlməriigi ogto jabuulna ygei. Jaasliigi erkilegçe Badmiin hubsai bol kyykedee gerţei orço jirekeni kylieeƶe, suukaas bişe juuç kiine ygei. Nam komsomooliin yyryyd bol aƶal kədəlməriigə zəbəər emkidkeƶe əbəsənii kuriaalgada ilalta dabaka tukai jamarç kədəlməri kiideg ygei jərə, kədəlməriçədiin dutuugi jamarç uçaraas bolsoniigi oilgoƶo jadaad „gaikaƶa" suuna.

Tus komuuna bol əngərəgçə ƶilde tariaa talkaar jikeken baisan bolboç „ken jike ba sainaar kədəlmərilədəg tere bol jike abka. ken kədəlməri kiideg ygei, tere bol juuç abka ygei" gesen ƶuramiigi bejelyylen gyicedkesen ygei karin niudarganii tegçedkelgeer, baisanaa kubaaƶa ideseer, ene bolbol Deede-Ydiin aimagiin ed keregleçədiin kopiraaciin pravleeni bol ene komuuniin əbəsə kuriaalgiin kədəlməriigi tasalduulka ygein tələə sanalaa tabiƶa tariaa talkaar çadal zargeerei kangaka josotoi.

Deere dursagdasan alduu dutuugaa darui cagaa byrimesən zasaƶa, aƶal kədəlmərəə ton zəbəər emkidkeƶe çadaa ygei bol tus kədəlmərəə cag bolƶortoo dyyrgekiin arga ygei. Uçar iimees byke kədəlməriçədəə 100% elsyylƶe, aƶal kədəlmərəə zəbəər emkidkeke, maşiina ba kyn bykende gyiced aƶaliin noormo əgəkə çukala zorilgo baina. K.

Avtonoomito socaliis soveed Buriaad-Mongol Respyyʙligiin Aradiin Komisaarnariin Zəʙləliin 1932-onii ijyyliin „13" ədəriin „545" dugaar togtool

Deede-Yde koto

SSSR-iin aƶal ba Yiledberiiigi Kamgaalka Zəbləliin 1932 onii ijyyni 10-nii (SSSR-iin TGK ba Byke orosiin TGK kojoroos 1932-onii ijyyniiin 10-nii ədər keblegdesen 163 dugaar Izveesti.) ba RSFSR-iin Aradiin Komisaarnariin Zəbləliin 1932 onii ijyyni 15-nii (Ekonomiiçeske Ƶiizni gedeg sonin biçegte 1932 onii ijyyni sariin 17 ba 18-nii ədəryydiin 139 ba 140 dugaaruudta) togtooluudiigi bejelyylen gyicedkekiin tula Avtonoomito Socaliis Soveed Buriaad-Məngoliin Respyybligiin Aradiin Komisarnariin Zəbləliin togtookoni.

1. Buriaad Mongol Respyybligiin nutag oron deereki byke kədəə tuskan gaƶad ba Deede yde, Troiskosaabska koţonuud bolon kədəlməriçənii posioolkonuud dotoroo dooro durasagdasan zəərinyyd bol 1933 ondo batalan kamgaalalka.

A. Kamtiin aƶaluudta (kədəə aƶaliin arteeluud ba gaƶariin aƶaliigi kamtaran jabuulka korşoonuud):

a) ger barilganuud, kədəə aƶaliin ba aƶa yiledberiiin yiledberiiin oronuud təkəərəlgəteigee kədəə aƶaliin narin maşiina zebsegyyd ba maşiina zaruulagdasan traansparta tariaa talkan ba əbəsən (yrese kərəngiin ba aminii tezeeliin bolon tabaar bolko) ede bygede bol galiin ajuul usanii yjer gaƶariin kədəlkə kamkaraƶa unaka, kəmərikə jabadaluud şuurgan kui ba kyçete kura aadaruudiin gemtelgees batalan kamgaalagdana.

b) tarilganuud, kədəə aƶaliin urgacanuud—məndərtə sokigdoko ba basa məndərtəi kamƶasan kycetei aadar ba bolon salki şuurganaasa.

c) tamaki-mokoorkiin tarilganuud urgaca muutai baikaas ba basa məndərtə sokigdokoos.

ç) lioon ba konopliioogiin tarilganuud gandaƶa katakaas.

d) nege nasatai ba tyynees deeşenki tomo eberte maluud ykebel.

e) kojor nasatai ba tyynees deeşenki aduu mori temeen ba elƶegen ykebel.

ƶ) 6 saratai ba tyynees deeşenki konid, jamaan ba gakainuud ykebel

z) negen nasaţai ba tyynees deeşenki buganuud ykebel.

Tailbari: 1 Sain yylteriin aduusa maluud 6 saratai ba deeşe nasatai zailaça ygei bygede batalan kamgaalagdaka ujalgatai

2) Aimagiin finaansiin tasagta əgtəsən kolkoosiin zebsegiin danca dotor oruulagdasan byke **kədəə aƶaliin zebsegyydiigi** (deereki „a" zyil dotor dursagdasanaas gadana) ujalgaçalan batalan kamgaalka erke byke kolkoosuudta əgtənə.

B. Ɵmciin aƶaluud ba kamtiin aƶalçadiin (kamtalagdaa ygei zəəriin talaar):

a) ger barilganuud, kədəə aƶaliin ba aƶa yiledberiiin oronuud təkəərəlgəteigee, galiin ajuulaas, kamtiin aƶalçadiin barilganuud bygede basa usanii yjer, gaƶariin kədəlkə, kamkaraƶa unaka ba kəmərikə meţe ajuuluudaas.

b) kədəə aƶaliin urgacanuudiin tarilganuud məndərtə sokigdoko ba basa məndərtəi kabsarsan kycetei aadar ba salki şuurganaas.

c) tamaki—makoorkiin tarilganuud-urgaca muutai baikaas ba basa məndərtə sokigdokoos.

ç) lioon ba konoplioo tarilganuud—gandaƶa katakaas.

d) nege nasatai ba tyynees deeşenki nasanii tomo eberte maluud ykebelees.

J) kojor nasatai ba tynees deeşenki nasanii aduu morid, temeen ba elƶeged ykelees.

ƶ) nasatai ba deeşenki nasanii bukanuud ykelees.

2. Kamtiin aƶaluud, gaƶariin aƶaliig: kamtaalan jabuulka korşoonuud dotor batalan kamagaalagdaka kədəə aƶaliin narin maşiinanuudiigi dooro toolobol:

1) Eldeb sisteemiin traagţaruud

2) Eldeb sisteemiin anrasanuud. (traagtariin, morinii).

3) Traagţariin ba santa borونoinuud.

4) Eldeb sisteemiin riadovoi yrise kajadag maşiinanuud.

5) Morin tarmuuruud.

6) Tariaa ceberleke maşiinanuud (ilgan kiiskedeg biejelkenyyd) kykele odborniguud triijeeryyd g. m.)

7) Kombaijanuud

8) Tariaa cokidog narin ba egeliin maşiinanuud.

9) Tariaa kadadag maşiinanuud.

10) Ɵbəsə cabçadag maşiinanuud.

11) Tariaa ujaƶa kadadag maşiinanuud.

12) Ɵbəsə baglaƶa ujadag maşiinanuud.

13) Lokomobiiluud ba busa onison argaar kədəldəg zyilyyd.

14) Maşiinaƶaruulsan traansportanuud.

15) Soloomo kerçedeg maşiinanuud.

16) Kylkibaatoruud ba okyyçniguud.

17) Yrese kərəngə ugaadag maşiinanu ud.

18) Urgaciin yndese otolko arilgadag maşiinanuud.

19) Syy ba toso beledeg maşiinanuud.

20) Ţoçiiliin stanooguud

3) Batalan kamagaalkiin tukai 1 ba 2 dugaar zyilyyd dotor toologdoson zəəri kogşol, aduusa maluud ba kədəə aƶaliin urgaciin tarilganuudiigi batalan kamaalsanii tələə tedenii ajuulda dairagdaad finaansiin baikada ţələkə tələbəriiin kemƶeegi (Finaanciin aradiin komisariaadiin batalan kamgaalsanii kariuucalga) udaaile erkiilbel:

a) Kamtiin aƶaluud ba gaƶariin aƶaliigi kamtaaraa jabuulka korşoonuudta kabaatai kədəə aƶaliin ba aƶa yiledberiiin təkəərəlgətei yiledberiijn oronuud ba basa kədəə aƶaliin maşiina zebsegyyd bolon tariaa talkan ba əbəsənii galiin ajuul, usanii yjer gaƶariin kədəlkə, kamkaraka, əmkərikə uçaruud, şuurgan, kui ba aadar metees gemtesenii garziin tələə gemtesen zyiliin zebsegyydiin danca dotor tabigdasan yniigi byrin tələkə.

Tailbari: Ɵəsəniigəə kədəə aƶaliin ba aƶa yiledberiiin yiledberinyydiigi, ţəkəərəlgəţeini basa kədəə aƶaliin maşiina zebsegyydiigi deeşe yneer ba aimagiin finaansiin kelteseer cegneƶe zebsagyydiin danca dotor tabisanaas deeşe yneer batalan kamgaalka erkiigi byke kolkoosuud ba TO-Zuudta olgoko.

b) Ɵmçiin aƶalçad ba kamtiin aƶalçadiin (kamţadkasan ygei kubi) kədəə aƶaliin ba yiledberiiin barilganuud keregselyydteegee gemtel garƶa bolsonii tula—dooro zaagdasan kemƶee togtooko;

aa) Baga çadaltai baisanii erkeer kədəə aƶaliin naloogiin tələbərəəsə dyyren çələələgdəsən aƶalçadta— cegnelgiin dyyren yneerni.

bb) Busad aƶalçadtai; kədəə. tuskaniikida—cegnelgiin 85% kemƶeegeer ba Deede-Yde troickosaavsk kotonuud ba kədəlməriçənii posioolkonuudta—cegnelgiin dyyren ynee.

vv) Niudargaçuudiin aƶaluud ba 3 dugaar raspisaaniaar olƶiin naloog açagdasan niuuruudta—cegnelgiin 50%

v) Kədəə aƶaliin aduusa maliin ykesenii tula garƶa bolson negen tolgoido dunda zergiin noormo təkərigəər togtoosoni

(Təgəsəədii)

Yndesen kelen deere nebtereliin kədəlməri jabuulka ton çukala.

Burremzavoodiin barilgada, respyyblig dotorki olon rajoonguud ba ilangujaa ƶaka kiƶaariin rajoonguudaas erdem sojoliin talaar gyiced bolbosoroƶo çadaa ədii baisan yndesen buriaad aƶalçad keden olooroo jireƶe baina şuu.

Iimede manai zorilgo bolbol tedenii dunda yndesen buriaad kelen deere sojol bolbosoroliin ba ulas təriin talaar niitiin nebtereliin kədəlməriiigi aikabtar ərgəər erkileƶe tedeniigi mederelţei şudarguu kədəlməriçəd bolgoko josotoi. Remzavoodiin kaƶuudaki nam komsomooliin kolegtiiv ba yiledberiçənii eblelyyd bolbol yndesen kelen deere nebtereliin kədəlməri josotoi eris kubilalţiigi gargaƶa cag daruidani kiiƶe çadaa **ədii baina. Şine** jiresen buriaad kədəlməriçədiin zarimuud bolbol, kotiin baidaltai ţanil bişe zavoodiin barilgiin emkidkeliin ekin yjiigi ton sainaar baicaaƶa yƶeke ygei uçaruud deerees kədəlməriiin froontoos zugadan subarika jabadaluudiigi yyskedeg baina.

Ƶişeelebel, Agiin aimagiin baruun zakiin rajoonuudaas jiresen kədəlməriçədiin kelekeni „brigadiirnuud manai bygede orosuud aad, jike katuugaar kətəlbərilənə, barilgiin kaƶuudaki emnelgiin orondo baisan doogtor, manai argaluulkaa orokodo yƶeƶe əkə ygeigees gadana kədəlməridə jabagtan geƶe badaçan yldene, stoloovodoni cəm oros ekeneryyd baidag aad idee kubaaka jabadalda oros buriaad kojoriigi ilgaka **jabadaliigi gargana"** geke juum. Enyyn deerees medekede yndese jaşa ilgaka jabadaliin yyskelge damƶasaar garaƶa bolko tula enyynde dooroni katuu cokidoƶo əgçə yndeseereni usadkaka jaaç ygei çukala bolƶoi.

Iimede remzavoodiin kaƶuudaki nam, komsomooliin kolegtiiv ba yiledberiçenii ebleliin urida, ene metiin dutuu dundanuudaa usadkakiin tula nileed kariuucalgatai zorilgo baika tula, kədəəgəəs jiresen buriaad kədəlməriçədəəs şudarguu sain jabasan kynyydiigi brigadiiriin albanda debƶyylke ba stolooviin kədəlməridə oruulka bolon yndesen buriaad kədəlməriçədiin dunda niitiin nebtereliin kədəlməriiigi ton ərgəər jabuulka keregţei.

D. Ƶ.

Kiliin caana.

Japoonii ceregiinkin koito Kitad oroniigi kyçerken ezemdekiin beledkel kiine

Japoonii imperaliisma ʙol Isimoto gegçligi çeleelke gesen şaltag ʙariza, Zeke rajooniigi kyçerken ezemdekligi çarmalna.

TOKIOO, 26 (T). Japoonii ceregyyd bol ijyyliiin 17 seni Cziniçzoy geze gazaraas (Mygdenees baruun uragşaa) garça Zeke (Mygden ba Kybei rajoonuudtai nege kiletei gazar) geze gazarlin kile alkaza Çoo geze staanca ezelbe geze soninuud biçene. Czinçzoy geze gazaraas japoonii basa nege beleg cereg Zeke oçoson baina. Japoonii ceregyyd ba Zeke rajoonii ceregyyd kojorlin koorondo baildaan bolbo. Japoonii ceregyydiin Zeke rajoon orosonii şaltagaan bol Beipiaoo (Çaoilin staancaas zyyn teeşe) oçozo jabaka yjedee „deeremçedte“ barigdasan Kvantynii ştaabiin aagenta Isimito gegçiigi çeleelen abka gesen jabadal men geze japoonii Czinçzoydoki ştaab eeriingee medeecelge sedkyl dotor biçene. Japoonii ceregyyd bol Zeke rajoondo baika udaan ygei, emki zuram baiguulsanii darui oçoko juma geze basa tus medeecelge sedkyl dotor temdeglegdesen baina, „Asaki“ soninii biçesanii josoor, Isimito bol kara tamaki kudaldaza abkiin tukai Zeke rajoonii zasagiin gazartai kelcee kiikiin tula Çaoiin oçozo jabatala, Zeke rajoonii ceregyyd ba Çzan-Sin-Liaanii ceregyydees byridesen beleg ceregyydeer Dalin staanciin kazuuda kinaltada abtasan baina. Japoonii Cizinçzoydoki ştaab bol Isimoto gegçiin kinaltada abtasaniigi medekedee, Isimoto gegçiigi çeleelen tabikiigi Tai Ju-liniigi guiza, men kamta ceregiin poojezde ba japoonii ceregyydiigi Zeke rajoon ilgezei. Beipoodoki zandarmeeriiin naçaalnig Vente-lin bol 3-4 ederiin kugacaada Isimoto gegçiigi olzo, Czinçzoy kyrgeze ekiigi çarmaikab geze ştaabta medeecebe geze tus sonin caaşadaa biçene. Gebeç, Vantilin gegçiin kelesen bol gancala kitadiin arga meke men geze Japoonii ştaabiinkin elbo. Japoonii Czinçzoydoki ştaab bol Isimoto gegçiigi kinaltada abjasaniigi jike udka çanartai zyil deere yzeze, ene jabuulga bol kara tamakinii tukai asuudalda Manzuuriin zasagiin gazartai kelcee kiike geseniigi kokiduulka gesen Czan Sine Leaanii zaabariaas kiigdesen kereg men geze toolono geze „Asaki ba, Nici Nici“ soninuud biçene. Manzuuriin zasagiinkin bol kara tamakiigi Manzuuriin ulasiigi damzuulan kudaldakiin tukai Tan-Jue- lin gegçetei kelcee kiize ekilbe. Isimoto bol kara tamaki kudaldakiin tukai kelcee kiikiin tula kvantynii ştaabiin daaltaar Liooian oçoson juma gene.

Çizan-Sine-Liaan gegçiigi esergyyceke eris şuud jabuulganuudiigi erkilke zailaşa ygei tukai ceregiinkin çukalaçalan kelcedeg bolbo, uçarani Çzan-Sine-Liaan bol Manzuurta tokiooldoson berke baidaluudiin yndeseni men geze tede toolono geze „Simbyn Ringo“ medeecene. Araki Ycida kojor bol Littonii komiistoi jarildakadaa Çzan -Sine Liaan gegçiigi usadkakiin tukai kelesen baina, iime deerees Zeke rajoondo tokiooldoson kereg bol jike udka çanartai baina geze tus aagenstve biçene.

„Zargalangiin orondo“ ʙalgaa tariaaçanii jadaral zoʙolonguud.

LOONDON, 26 (T). „Izveesti“ soninii Loondondoki biçegçiin biçekeni: „Taims“ soninii karbindaki biçegçe bol Japoontonii Manzuuriin oron cemeren orosonii ulamaas Manzuuriin aza akuin sandarsaniigi ilerkiilen biçene. Manzuuriin koito ba urida talanuuddaki ergen uuzam rajoonuudiin amagalan baidal tasaldaba, **kedeenii aza akuin kedelmerinyyd zogsoogdobo. Cereg ba deeremçen kojor kabariin tarilgada zoriuulza baisan yresenyydiigi tariaaçanaas byrimesen buliaan ababa.** Tariaaçanii ger bairanuud şataagdaba. Olon tariaaçan kedee toskonoos zugadan garça, kotonuudta oçozo bejee niuuza baina tere biçegçe medeecene. Biçegçiin medeecesenii josoor, deeremçebiin kyl kylkieen ba cemeren oroson ceregiin zorgondoo aaşanuud bol Manzuuriin arad zoniigi cekeryylze, Manzuuriin arad zon bol juuç kiikees cukarika ygei bolzo magad ygei azai, **Manzuuriin arad zonii japoontoniigi daisan meteer yzeze baisani bol „ulaan zadanuudiin“ ceregyyd ba, sain duranii ceregyyd bolson busa ecergyy bosolgo kiigçe emkinyydiin esezе baigaa uçaruud gereçelne. Biçegçiin medeecesenii josoor, 80000 kyn tootoi Manzuur ulasiin cereg bolbol Japoonii zaabariçadiigi kynde ygeigeer yzedeg ba eesediingee zonoor baildaa kiike bolood baikadaa dain baildaanaas bejee zugduuldag baina.**Biçegçiin caaşadaa biçekeni: „Kudaldaan bol kagastaa kyrtere baga bolbo; Japoonii cemeren orsonii ulamaas ediin zasagiin jiree ediin teleb maşa muu baina. **Japoonton ba Manzuuriin zasagiin gazar kojor bol ynen zyrkenees kamtaran kedelze baina gedeg bol bygede kudal kereg men, gancakan Japoontonii katuu temer gar karagdana“** Taimsiin“ biçegçiin“ medeecesenii josoor ene biçegçiin zarim kubini Manzuurdaki baidaliigi şinzelen yzegçe Liige Naasaas abtasan tula tus tus biçegçe bol tuskai udka çanartai zyil bolno.

Kitadta kubiskaliin kriizis debşeze baina

Kitadiin zeblelyydiin şine ilaltanuud

Nijuu-Ioork. 27 (T). „Nijuu Repiuublig“ geze Nijuu-Iorkodo dolon konog byride keblegdegçe sedkyl bol Dorono Kizagaardaki baidaliigi şinzelen biçeze, dorono kiragaarta kegzeze baigaa uçaruudaas tyynii sanakada çukalanuudiigini temdeglene. Ene uçaruudiin negedekini Nankinii zasagiin gazarlin unaza baigaa jabadal men. 1927-onoos koişo saja kyrtele tynii tyşegeni bol ceregiin udaridagçanar, bankiiruud ba deeremçenii kolboo baisan. Gebeç odoo cagta bankiiruud bol ene kolboonoos garça, ceregiin udaridagçanar eesed koorondo temeceze baina. Zasagiin gazar zadaraba. Komuniismiigi esergyyceke kampaani amzalta ygei. Tariaaçan bol zasagiin ceregyyd ba alba naloog tatagçadiigi keeze baina Yyntei zerge kojordugaar uçar bolko komuniis kedelgeen esene. Kitadiin zeblelyydiin zasag bol 50 milijoon tooto arad zonii ezelze suugaa gazar orondo main 1 kyrtele delgerke juma geze itegemzetei kynyyd sanaza baisan. Zeblelyydiingol berkeşeeleni bolbol tedenii erelsen rajoonuudiin, zasagiin gazariin ceregiin medelde baigaa gazaruudaar beje bejees koloduulagdan tasa kerçegdesen uçar baisan. Gebeç, syyliin yjede zeblelyydte kamaatai gazaruud ergedesen ba zarimuudani niilesen baina. Zasagiin gazarta kamaatai kojor rajoon bol byke dotorki cereg ba busa kogşoluudtajaa komuniistanar teeşe oroson baina. Zebleliin ceregyyd bol Beipin Kankoy kojoriin koorondoki temer zamiin zarim kubiiigi erelze, keden olon jikeken aza yiledberide kotonuud teeşe oirotozo jabana, geze sedkyl biçene. Caaşadaa „Nijuu-Repiuublig“ sedkyl bol gurbadugaar uçar bolko japoonii arad olon temenii kylkieegi temdegleze biçekeni:“ Japoonoos abtasan telegraamanuudiin olonkini gancala parlaamentada kelesen ygenyyd ba zasagiin teleе temeceze baigaa japoonii admiraal ba generaaluudiin medyylgenyydees eşe tatagdana. Gebeç, japoonii kedelmeriçen tariaaçanii sanal zorigiigi todoruulan biçesen medeenyyd keblelde garadag baina. Tedenii dunda gomodoluudiin jike baisanii tukai sezegleke juma baika ygei. Japoondo kubiskal bolzo magad ygei gelcedeg baina, ceregiin udaridagçanar bol kubiskaliigi zailuulkiin tula eldeb avantiuuranuudiigi erkilne“.

Redaagtariigi orologço D. Cedenii.

Buriaad Mongoliin uran saikanii teeknikymde 1932 onii namariin yjede suragçanariigi abka zuram

Teeknikym bol niitiin uran saikanii kymyyzelgiigi emkidken zaabarilagçad, 1 dygeer şatiin, kolkoosiin zaluuçuudiin surguulinuud ba 2 dugaar şatiin surguulinuudiin surgagçad, yndesenii teatr, kegzem, uran zokiool ba JZO gedegiin gyicedkegçe kedelmeriçed bolko yndesenii uran saikanii dunda bolbosoroltoi kaadruudiigi beledkene.

Baika josotoi 4 tasaguudaas (teaatriin, kegzemiin, uran zokiooliin ba JZO) 1932[33 ondo 2 tasagani (kegzemiin ba teaatriin) togton baika azai.

Ene teeknikymde suraka bolzor 3 ziliin aad, basa 1 ziliin beledkeliin tasag baina. Negedygeer tasagta, 7 ziliin surguuli ba kolkoosiin zaluuçuudiin surguuliigi dyyrgegçed, beledkeliin tasagta 5—6 anginuudiigi dyyrgegçed abtadag baina. Ene 1932 ondo beledkeliin 2 tasagta dyçe dyçen kyn ba negedygeer tasagta 22 kyn, kamta 102 şine suragçad abtaka. Beledkeliin ba negedygeer tasaguudta 16 aas baga bişe 26 deeşe bişe nasanii kedelmeriçen, kamtiin azaltan, kelesençen, ygeiteiner, dunda çadaltan ba alban kaaqçadiin kyyked bolko gancakan buriaad jasatan abtaka baina.

Teeknikymde oroqçodiin medyylgedee kabsargaka josotoi barimta biçegyyd gebel) surguulida tomilogdon ilgegdesenii tukai ynemçelge, 2) Jamar azaltai ba zeeri çadaltai kynii yri baisanii ba eeriin zeeri çadal ba azaliin tukai syyliin zilde telesen kedeenii aza akuin naloogiin ilerkeitei ynemleke caarsa, 3) teresen on, erdem bejiin elyyr ba ceregiin albanda jamar kamaatai baisanii tukai ynemleke caarsanuud. Erketen dutuutan ba kaldabarita ebeçentei kynyyd abtaka ygei.

Medyylge barigçiin eeree jamar tasagta orokiigi kyseze baisaniigi ba baisan gazariingaa aadrisiigi medyylgede biçeke keregtei.

Teeknikymde orogçodiin çadabariigi ileryylen tasaguudta kubaarilakiin tula teeknikymde orogçod bygede teaatr ba kegzemiin talaar şalgagdaka josotoi baina.

Teeknikymde abtaqçad bygedede niitiin baira suralcakada tusalamza bolko debteryyd ba bodoto zyilyyd, bolon ulasiin stipeendi geke zergenyyd byke teeknikymyydte egtedeg zeergeer egteke. (Dere debisker egteke ygei).

Medyylgenyyd aavgustiin 25 kyrtele abtana. Keçeeliin ekin sentiaabri negenees, medyylge barigçadiiqi şalgan abka jabadal aavgusta 25 aas 30 kyrtele. Deede-Yde, Leebedevski gudamza, 21, uran saikanii teeknikym gesen aadrisaar medyylgenyydiigi ilgeke. Tomiiagdan ilgegdegçed bol aavguustiin 20—25 aas ekilze rajoonguudaas Koto jireke josotoi azai.

Suragçanariigi şalgan abça baika yjede tomilogdon ilgegdegçedte niitiin baira, bucalsan usan kojor egtene.

Tomilogdon ilgegdegçediin zamiin ba teeknikymde byrimesen abtatala kiike gargaşanuudiigi, edeniigi tomilon ilgesen emki baiguulganuud ba kolkocsuud daaza abka josotoi.

Teeknikymde abtagçadiin 40% oos dooşo bişeni komsomoolçuud, 30% oos dooşo bişeni bacagad baika.

Kubaariaar absan suurinuudiigi dyyrgeze, tomilogdon ilgegdegçediin barimta biçegyyd ba tomilogdon ilgegdesenii ynemçelgenyydiigi cag bolzor dotoroni teeknikymde ilgekiigi byke Aimagiin gegeereliin tasaguud ba aimagiin komsomooliin komiteeduudta duradkagdana.

Aimaguudta kuʙaarilan egsen suurinuud

Aimaguudiin nerenyyd	Beledkeliin tasag: teaatriin	Beledkeliin tasag: kegzemiin	teaatriin tasagiin 1 dygeer kyyrse	Kamta	Edenees komsomoolçuud
Agiin	2	3	2	7	3
Koriiin	2	3	2	7	3
Jaruuniin	2	2	—	4	2
Mukar-Şiberiin	2	2	1	5	2
Deede-Ydiin	3	3	1	7	3
Kiaagtiin	2	2	1	5	3
Selengiin	3	3	2	8	3
Zakaaminii	1	1	—	2	1
Kabaanii	2	2	1	5	2
Tynkenii	2	1	1	4	2
Alairiin	4	3	2	9	4
Bookonii	4	3	2	9	5
Ekired-Bulgadiin	2	2	1	5	2
Deede Yde koto	3	3	2	6	4
Kilogo Buriaadiin	1	1	1	3	1
Buriaadiin morito ulaan cereg	1	1	1	3	1
Kuaacain	1	1	—	2	1
Bargazanii	3	3	2	9	3
Kamta	40	40	22	102	45

Gegeereliin aradiin komisaariigi orologço **Miroonova.**
Komsomooliin Moziin Komiteediin Kaadriin tasagiigi erkilegçe **Baalkanov.**
Teeknikymiin direegter **Cerempeliin.**

В.-Уд. тип. БГИ. зак. № 1892 Бурлит № 552 тираж 3300